

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра культурології

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Програма навчальної дисципліни
для студентів I курсу першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 08 «Право» спеціальностей 081 «Право» /

Харків – 2022

Тема 1. Академічна доброчесність у світовому освітньому просторі

Лекція ознайомча (2 год).

Історія становлення університетської освіти: перші європейські університети, поява перших вищих навчальних закладів в Україні, становлення класичного університету та його особливості. Різниця між університетами Європи та США, Канади, Австралії, України. Що таке – рейтинг університетів. Географія вищої освіти у Європі (у які університети реально поступити, як це реалізувати?).

Глобалізаційні процеси та світовий освітній простір. Зміна знаннєвої парадигми сучасності. Комерціалізація університетської освіти.

Значення академічної доброчесності в освітньо-науковому просторі: світовий досвід та впровадження стандартів академічної доброчесності в систему вищої освіти України.

Основні терміни та поняття: університет, вища освіта, етика, академічна етика, педагогічна етика, академічна доброчесність, академічна відповідальність, академічне середовище, академічна культура, етикет.

Тема 2. Етика у вищій освіті

Лекція Flipped-classroom (перевернута) (2 год).

Етична складова місії університету. Трансформація українських університетів. Моральне та правове регулювання освітньої діяльності. Доброчесність як філософсько-етичне поняття. Доброчесність як результат морального виховання – формування внутрішньої культури та свідомості особистості. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності, прав і обов'язків учасників навчального процесу. Доброчесність викладача та адміністрації як передумова доброчесності студента.

Тема 3. Етикет в університетському середовищі

Лекція-прес-конференція (2 год).

Етикет як складова академічної культури.

Загальні принципи та вимоги етикету – золоте правило моральності, принцип пріоритету старшого, принцип пріоритету жінки, естетичний принцип. Основні вимоги етикету – доброзичливість, чемність, толерантність, коректність, пунктуальність, делікатність, тактовність.

Види етикету. Специфіка ділового етикету.

Особливості дії принципів і вимог етикету в діяльності юриста.

Нормативно-правова основа ділового спілкування в юридичній діяльності.

Специфіка етикетних настанов у сфері віртуального спілкування.

Тема 4. Сутність та принципи академічної доброчесності

Лекція інструктивна (2 год).

Етичні основи академічної доброчесності. Принципи академічної доброчесності: законності та верховенства права; свободи та людської гідності; патріотизму та служіння українському народові; професіоналізму та компетентності; чесності і порядності; справедливості та толерантності; партнерства і взаємодопомоги; поваги та взаємної довіри; відкритості і прозорості; колегіальності та демократичності; самовдосконалення і саморозвитку; персональної відповідальності та роботи на результат; формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; формування громадянської культури; нетерпимості щодо недотримання правил і норм Кодексу академічної доброчесності.

Тема 5. Порушення академічної доброчесності

Лекція-дискусія (2 год).

Виявлення та встановлення порушень академічної доброчесності. Академічна відповідальність: моральний та правовий аспект. Визначення основних видів порушення академічної доброчесності: академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання. Шляхи боротьби з академічною нечесністю в освітньому процесі.

Тема 6. Основи науково-дослідницької роботи студентів в контексті реалізації принципів академічної доброчесності

Лекція інструктивна (2 год).

Суть і значення «наукометрії». Загальна характеристика видів наукового дослідження (реферати, презентації, тези, курсові та кваліфікаційні роботи тощо): етапи організації наукового дослідження та їх змістовлення.

Поняття актуальності дослідження та визначення ступеня його наукової розробки. Визначення об'єкта, предмета, теми дослідження. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення головних напрямків дослідження. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження. Формулювання мети дослідження. Вибір методології, опорних теоретичних положень дослідження. Визначення ходу та передбачуваних результатів дослідження. Побудова гіпотези дослідження, вибір методів дослідження. Види гіпотез: нульова, описова, пояснювальна, основна, робоча, прогностична. Складання робочого плану.

Правила підготовки та оформлення наукових робіт (текстові запозичення, посилання та цитування). Нормативні вимоги щодо правил оформлення наукових публікацій: актуальність

дослідження, стан досліджуваної теми, постановка наукової проблеми, аналіз останніх досліджень з теми, мета і завдання, об'єкт і предмет. Гіпотеза та концептуальна ідея дослідження, його наукова новизна і практична значущість.

Засоби запобігання плагіату. Програми перевірки текстів на ознаки плагіату.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про Освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
2. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». Стаття 1 «Основні терміни та їх визначення». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ зі змінами. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
4. Про вищу освіту : Закон України від 18.12.2019 № 392-ІХ. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text>. Ст. 6.6, Ст. 16.8, Ст. 19.9, Ст. 32.3.1, Ст. 69: Поняття академічного плагіату. Відповідальність за порушення.
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VІІІ. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. Ст. 42. Поняття академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності, відповідальність
6. Про Етичний кодекс ученого України: постанова НАН України від 15. 04. 2009 № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>.
7. Бухарестская декларация этических ценностей и принципов высшего образования в Европе, 10 августа 2005 г. ЮНЕСКО–СЕПЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.almamater.md/articles/879/ru.html> 3
8. Про створення Національного репозитарію академічних текстів: розпорядж. Каб. Міністрів України від 22.07.2016 р. № 504-р. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2016-%D1%80#Text>.
9. Кодекс академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoui_etyky.pdf
10. Положенні про Центр внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. <https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/polozhennya-pro-czentr-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osvitnoyi-diyalnosti.pdf>
11. [Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності.](#)
12. Проект Закону України Про академічну доброчесність. <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/>
13. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення академічної доброчесності». <https://ips.ligazakon.net/document/GI02564A>
14. **1. Дойчик М.** Академічна чесність : данина моді чи життєва необхідність? / М. Дойчик // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – С. 93 – 106.
15. **Сербін О.** Культура академічної доброчесності: роль бібліотек : проект / О. Сербін. – Режим доступу : http://lib.khnu.km.ua/about_library/metodob/fahivciu/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC_%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80.pdf.
16. **Фініков Т.** Академічна доброчесність : глобальний контекст та національна потреба / Т. Фініков // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – С. 9 – 36.
17. **Добко Т.** Академічна культура та доброчесність, як соціальний капітал сучасного університету / Т. Добко, В. Турчиновський // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – С. 37 – 52.
18. **Сацик В.** Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? / Володимир Сацик. – Режим доступу : <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrocheshnist-nifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>.
19. **Мельниченко А.** Прояви академічної нечесності / А. Мельниченко // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – С. 171 – 182.

20. **Стадний Є.** Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах / Єгор Стадний ; Проект сприяння академ. доброчесності в Україні. – 2017. – 18 с. – Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/0ByYt3wkv0LOAd282OEtWaTJwX1U/view>
21. **Академічна чесність як основа сталого розвитку університету** / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – 234 с.
22. **Artyukhov A.** Academic integrity in Ukrainian higher education: values, skills, actions / Artem Artyukhov, Olga Liuta // Business Ethics and Leadership. – 2017. – Vol. 1, issue 1. – P. 34 – 39.
23. **Ясперс К.** Ідея університету / Карл Ясперс // Ідея університету: антологія / упоряд. : М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська ; відп. ред. М. Зубрицька. – Львів : Літопис, 2002. – С. 109 – 166.
24. Стасевська О. А. Особистісний розвиток в контексті реалізації місії університету. Проблеми саморозвитку особистості в сучасному суспільстві: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 26–27 березня 2021 р. / НЮУ ім. Ярослава Мудрого. – Х.: Друкарня Мадрид, 2021. – 364 с. С. 271-273. 0,25 др. арк
25. Стасевська О. А. Ціннісні дисонанси університетського академічного середовища. Київські філософські студії: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції (м. Київ, 21 травня 2021 р.): тези доповідей / за заг. ред. проф. Р.О. Додонова. – Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. С. 311-314. – 370 с. file:///C:/Users/Users/Downloads/%D0%9A%D0%A4%D0%A1-2021%20%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0.pdf
26. Стасевська О. А., Уманець О. В. Етична складова соціальної місії університету. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – № 4 (39), 2018. – Харків, Право. – С. 143-155.
27. Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність : навчальний посібник для студентів 1-го курсу всіх спеціальностей медичних та фармацевтичних факультетів. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 108 с.
28. Астахова В. И. Академическая культура как фундамент формирования современного специалиста [Текст] / В. И. Астахова // Вчені записки Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»: [збірник наукових праць] / Харківський гум. ун-т «Народна українська академія». - Харків, 2013. - Т. 19. - С. 21-39.
29. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. / Г. Ф. Хоружий. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. – 320 с.
30. Національний освітній глосарій : вища освіта. – 2-е вид., перероб. і доп. [Електронний ресурс] / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / за ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014.– 100 с. – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempusoffice.pdf
31. Калиновський Ю. Ю. Академічна чесність як чинник правового виховання студентської молоді / Калиновський Ю. Ю. // Гілея: науковий вісник : зб. наук. пр. – К., 2012. – Вип. 63 (№8). – С. 477–482.